

Natura 2000 gebied 135 – Kempenland-West

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Hogere zandgronden
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL1000022
Beschermd natuurmonument:	Landschotsche Heide BN, Misperleindse en Neterselse Heide BN, Groot en Klein Meer BN
Beheerder:	Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, particulieren
Provincie:	Noord-Brabant
Gemeente:	Bladel, Eersel, Goirle, Hilvarenbeek, Oirschot, Reusel-De Mierden
Oppervlakte:	1.957 ha

Gebiedsbeschrijving

Het heide- en vennengebied van Kempenland bestaat uit enkele enigszins verspreid liggende delen: in het westen de Rovertse Heide, meer naar het oosten de Misperleindsche Heide en Neterselsche Heide, dan de Landschotsche Heide, en tenslotte nog verder naar het oosten tussen Vessem en Wintelre, het Grootmeer. Tussen deze heideterreinen stromen de meanderende lopen van de laaglandbeken Reusel, Grootte Beerze en Kleine Beerze.

De Rovertse Heide, oorspronkelijk een groot heidegebied dat in de 20ste eeuw met naaldbout is bebost, omvat hier de Rovertse Leij met beekbegeleidend bos alsmede het ven Papschot. De Misperleindsche en Neterselsche Heide zijn droge en vochtige heiderestanten met vennen (De Flaes, Het Goor) van de voorheen uitgestrekte en kenmerkende Kempische heiden. De Neterselsche Heide omvat het gebied 'Grijze Steen' (met snavelbiesbegroeiingen) en broekbossen. De Landschotse Heide bestaat uit overgangen van droge en vochtige heiden met hierin enkele heidevennen (Keijenhurk, Kromven, Wit Hollandven en Berkven). Het Groot en Klein Meer zijn voormalige heidevennen te midden van een groot bosgebied.

Begrenzing

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclueerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- De begrenzing is afgestemd op die van de (voormalige) natuurmonumenten opdat deze geheel binnen het Habitatrichtlijngebied vallen.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op een aantal plaatsen aangepast:

- Het deelgebied Gorp (ten noorden van Amersfoort-coördinaat 387) is vervallen (ca. 202 ha), maar Rovertse Heide (ca. 541 ha) is toegevoegd. Er ligt hier goed ontwikkelde H4010 vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) en er is H1831 drijvende waterweegbree aanwezig.
- De natuurlijke beekloop Groote Beerze (incl. oeverzones en nieuwe natuur) tussen de Scheperweg en Voortend is toegevoegd ten behoeve ontwikkeling van H3260_A beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A).

- Hetzelfde geldt voor de natuurlijke beekloop van de Kleine Beerze vanaf de aftakking van het omleidingskanaal ten zuidoosten van Middelbeers tot ter hoogte van de plek waar het omleidingskanaal weer wordt gekruist.
- Op bovengenoemd traject is het omleidingskanaal van de Kleine Beerze als onderdeel van het gebied vervallen omdat er geen relevante habitatwaarden voorkomen.
- Middels toevoeging van merendeels door Brabants Landschap verworven nieuwe natuur (ca. 36 ha) is een verbindingzone gelegd tussen de deelgebieden Landschotse en Neterselse Heide en daarmee de samenhang tussen beide deelgebieden verbeterd.

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H2310	Stuifzandheiden met struikhei
H3130	Zwakgebufferde vennen
H4010	Vochtige heiden
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen
H91E0	Vochtige alluviale bossen

Habitatrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
H1149	Kleine modderkruiper
H1831	Drijvende waterweegbree

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H3260	Beken en rivieren met waterplanten ¹
H4030	Droge heiden ^{1a}

Voorstel voor het verwijderen uit de database:

H1163	Rivierdonderpad ¹⁶
-------	-------------------------------

Kernopgaven

- 5.01 **Waterplanten:** Verbetering waterkwaliteit en morfodynamiek, inclusief toestroom van grondwater, t.b.v. beken en riviertjes met waterplanten (*waterranonkels*) H3260_A en soorten als drijvende waterweegbree H1831.
- 6.02 **Zwak gebufferde vennen:** Kwaliteitsverbetering (ook latere successiestadia) van zwakgebufferde vennen H3130 mede als habitat voor gevlekte witsnuitlibel H1042 en geoorde fuut A008.
- 6.09 **Intern verbinden:** Verbinden heide- en stuifzandencomplexen met oog op fauna.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

- H2310 Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista***
 Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
 Toelichting Een aanzienlijk deel van het habitatype stuifzandheiden met struikhei is vergrast met pijpenstrootje en bochtige smele. De droge heide in het gebied behoort deels tot habitatype H2310 stuifzandheiden met struikhei (op landduinen) en deels tot habitatype H4030 droge heiden (op dekzand).
- H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea***
 Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
 Toelichting Er is al een aantal herstelde vennen waar het habitatype zwakgebufferde vennen in goede kwaliteit voorkomt. Verder herstel is mogelijk in gedegradeerde vennen.
- H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitrichio-Batrachion***
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A).
 Toelichting De kwaliteit van het habitatype beken en rivieren met waterplanten *waterranonkels* (subtype A) is door eutrofiëring en 'normalisatie' van de laaglandbeken achteruitgegaan. Zo kwam hier in het verleden de vlottende waterranonkel voor. Het gebied kent echter nog steeds goede mogelijkheden tot herstel van dit zeer ernstig bedreigde type.
- H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix***
 Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige heiden, *hogere zandgronden*, (subtype A).
 Toelichting Een aanzienlijk deel van de vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) is vergrast met pijpenstrootje. Het gebied is van groot belang voor herstel van dit habitatype.
- H4030 Droge Europese heide**
 Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
 Toelichting Een aanzienlijk deel van de heide van het habitatype droge heiden is vergrast met pijpenstrootje en bochtige smele. De droge heide in het gebied behoort deels tot habitatype H2310 stuifzandheiden met struikhei (op landduinen), deels tot habitatype H4030 droge heiden (op dekzand).
- H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion***
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.
 Toelichting Het habitatype pioniervegetaties met snavelbiezen komt veel voor op plagplekken, en zal voor een groot deel weer omvormen tot habitatype H4010 vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A). Voor behoud van de soortensamenstelling is het van belang her en der in het terrein pionierplekken te behouden.
- H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)**
 Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende* bossen (subtype C).

Toelichting Het habitattype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C) komt voor op de landgoederen langs de Reusel. Kwaliteitsverbetering is mogelijk.

Soorten

H1149 Kleine modderkruiper

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De precieze verspreiding van de kleine modderkruiper in het gebied is slecht bekend, maar de soort is in ieder geval aangetroffen in de Reusel.

H1831 Drijvende waterweegbree

Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.

Toelichting De drijvende waterweegbree komt voor in de Reusel, Grootte Beerze en Kleine Beerze, en in het omleidingskanaal. Het betreft hier de rijkste groeiplaatsen van de drijvende waterweegbree in ons land.

Synopsis

Habitattypen		Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	--	+	=	>
H3130	Zwakgebufferde vennen	-	+	=	>
H3260_A	Beken en rivieren met waterplanten (<i>waterranonkels</i>)	-	-	>	>
H4010_A	Vochtige heiden (<i>hogere zandgronden</i>)	-	+	=	>
H4030	Droge heiden	--	+	=	>
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	+	=	=
H91E0_C	Vochtige alluviale bossen (<i>beekbegeleidende bossen</i>)	-	+	=	>

Soorten		Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling leefgebied	Doelstelling populatie
H1149	Kleine modderkruiper	+	-	=	=
H1831	Drijvende waterweegbree	-	++	=	=

¹ Op basis van recente informatie blijkt het habitattype thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.

^{1a} Herstel van een technische fout in database 2004.

¹⁶ Op basis van recente informatie blijkt de soort niet voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied of het gebied kan onvoldoende bijdrage leveren.